

КЛАСИЦИ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ

МИЛОВАН ГЛИШИЋ

ПРВА БРАЗДА

И ДРУГЕ ПРИПОВЕТКЕ

Pi-press, 2021.

ПРВА БРАЗДА

Уврх села Велике Врбице, чак горе – већ под планином Вратарном – види се одовуд, с Латковачких погледи, скромна сеоска кућица и уз њу две-три зградице.

То је кућа удовице Мионе.

Покојни Сибин Џамић погинуо је у другој рату иза Јанкове клисуре.

И сад се причају приче о Сибиновом јунаштву и куражи. Ко га год спомене у Великој Врбици, свако ће рећи: „Бог да га прости! ...”

Његова Миона остаде самохрана с троје сирочади. Два синчића и једна кћи. Све једно другом до увета. Најстаријем, Огњану, беше тек седам година.

Сеоску кућу не може задесити грђа несрећа него кад остане без мушке главе.

Та је несрећа задесила још многе куће у овоме крају. Многа удовица жалила је и прежалила свога домаћина. После годину-две дана нека се преудаде; нека оде у род и одведе своју децу туђем оцу.

Сибинова Миона не хтеде се угледати на своје, по несрећи, друге. Отресита и вредна жена прихвати у своје руке и тешке ратарске послове...

Миони се све чинило – доћи ће Сибин, па како ће му погледати у очи кад затече своју кућу растурену и пусту! ...

Покојни Сибин има доста браће и братанаца, одељака. Сви су вредни, отресити, добродушни људи. Нема дана кад се који од њих не сврати кући Миониној – да јој помогне штогод.

Највише је помагао Миони млађи брат Сибинов, Јеленко.

Не једанпут говорио је Јеленко својој снаси:

– Зашто ме, снахо, не послушаш? Што не пређеш у нашу кућу? Видиш ли, јадна не била, да не можеш изићи накрај с том дечицом! ... Куд ћеш, јаднице, пре? Да имаш сто руку, опет не би могла тако сама стићи да све урадиш... Што не дођеш барем док ти дечица стану на снагу?...

– Не могу, дешо! – одговорила би му Миона уздахнувши.

– Ама што не можеш, снахо? У нашој кући. било би ти и лакше и рахатније...

– Како бих ја, болан дешо, могла угасити ово огњиште, где су се ова сирочад први пут ватре огрејала?... Шта бих рекла после својој деци кад би ме запитали: „Чија је, нано, она кућа што је зарасла у коров и зову, те нико не сме ни дању у њу ући?...” Кад бих тако учинила, мене би сапрео онај хлеб и со, што сам појела у овој кући с покојним Сибином! ... Сачувај боже! ... Никад, дешо, никад! ...

Јеленко само слегне раменима, па зајми рало и волове, те оде на њиви да узоре Миони колико јој треба за усев.

Ти добри људи помагали су јој свакад у тежем раду пољском – што већ не може да савлада слаба женска рука. Они јој узору мало њиве, посеју и среде као себи. Остало ради сама Миона. Сама окопава, плеви, жање. Никад се неће пожалити да јој је тешко. Хоће и у томе да јој помогну. Њој чисто буде криво. Обично им одговори:

– Хвала вам! Где је било теже, ту сте ми помогли. Ово већ могу полако и сама! ...

***

Пролази година по година.

Миона се већ навикла на самотињу и терет. Чисто сад не би веровала да може бити и друкчије! Деца јој поодрасла. Огњан узео петнаесту годину. Иде у школу. Велики је ђак. Душанка навршила тринаесту. Она увелико одмењује мајку у кућевним пословима. Ако Миона зором подрани на њиву да ужање који сноп више, или оде на ливаду да попласти оно што је Јеленко јуче покосио – неће у подне, кад се врати кући, остати без ручка. Душанка се брине о том, као каква матора редуша. Уме чак и погачу да умеси... Најмлађи, Сенадин, узео је девету годину. Још гради понекад пуцаљке од зове, али је кадар да причува јагањце и да истера овце на попас. Вајдица је и од њега.

Хвала богу, дечица су Мионина здрава и весела, разборита и вредна. Одевена су као из најбоље газдинске куће. Миони је пуно срце кад их погледа.

– Тићи моји лепо! ... – шапугала би често, уздахнувши. – Боже јаки, молим ти се, подржи ме у здрављу и снази док ми не ојачају ова крила моја! ...

Добар је бог. Он је саслушао ову усрдну молитву самохране удовице.

Људи из села дивили су се дурашности Миониној. Свуд су је хвалили и њоме укоревали своје домаћице кад би се мало олениле. Само једно им беше зачудо: како је могла тако самохрана одвојити од куће Огњана и опремити га у школу! То су јој као и замерали.

И сам Јеленко прекорео је једанпут Миону због тога. Беше се свратио са својим стрицем, старим Јездимиром, па после разговора о свему и свачему, рећи ће снаси:

– Вала, свакако ти се живи чуди како се дајаниш... Јеси вредна, јеси паметна. Само си нешто слудовала...

– А шта то, дешо? – упита Миона и погледа Јеленка мало зачуђено.

– Што оно дете не остави код куће, да ти барем штогод помогне? Толики имућнији и задружнији људи, па нису кадри одвојити своје деце... Ти си ионако сирота и мученица, па...

– Не дам ја, дешо, да ми деца буду последња у селу! – одговори Миона и заплами се мало у образу. – Покојни Сибин, бог да га

прости, често је говорио како ће, ако дочека, школовати Огњана. Ја сам му испунила жељу... Кад сам се мучила толико година, неће ми зар бити ништа ако се помучим још неко време...

– Оно јест, снахо – поче стари Јездимир.
– Све је то лепо и корисно: али, опет, ти си, ето, сама у кући, па ти је завар макар и мала помоћ и олакшица...

– Та Огњан ће ми сад о Петровудне изучити и остати код куће... Ако бог да здравља, даћу одмах на јесен и Сенадина. Нећу ја да ми деца буду слепа код очију! ... – одговори Миона тако поуздано и одсечно да јој ни Јеленко ни Јездимир не умедоше речи рећи.

Прозборише још две-три о другим стварима, па се дигоше и одоше.

– Муж жена! – рече чича Јездимир полако, пошто одмакоше од куће Мионине.

***

Настао је часни пост. Зима већ превалила. Не дува више оштра устока ни хладни север. Сад се бели ветар игра голим гранама високих букава – пошав од Жупе, па све до Жељина, Нерађе и Копаоника. Снег свуд готово окопнео. Само онај на Сухоме рудишту не хаје за бели ветар: он ће се расплинати тек после – кад припеку јунске врућине.

На све стране размилели се вредни ратари. Ору њиве, попевајући и надајући се доброј години.

Тек у подне стиже Миона из чаршије. Ишла је тамо зором да обиђе Сенадина.

Она је одржала своју реч. Огњан је о Петровудне довршио четврти разред, а Сенадин је одмах по Преображењу пошао у први.

Таман Миона оздо уз воћњак, а Душанка испаде из куће. Стутољила нешто у лепу шарену торбичицу, па све некуд жури.

– Куд ћеш ти, Душанка?

– Ене-де! Зар и ти дође! ... – одговори Душанка готово као и збуњена. – Баш добро, да не остане кућа сама... Ето, ја пошла тамо до брала...

– Е? А где је он?

– На њиви тамо иза лаза... Рече да му однесем ручак.

– А зар неће доћи кући да руча?

– Неће.

– А што?

– Отишао је с воловима и ралом....

– Е! – чисто ускликну Миона, – Па што ми одмах не кажеш, весела била? Дај мени ту торбицу! Ја ћу му однети...

– Нека, нано, ти си уморна... Однећу му ја... Па, онда...

– Шта, чедо?

– Рекао ми брале да ти не кажем, одмах. „Хоћу”, вели, „да обрадујем нану...”

– О, бог ми га обрадовао! ... Нисам ја, дете, уморна! Та нисам ни осетила кад сам дошла... Ех, баш ти не ваља посао – што ми одмах не каза! Видиш ти њега! ... Дај ми ту торбицу! Подне је ето превалило! ... А је ли отишао одавно?...

– Па и није. Тек ако је сад стигао на њиву...

САДРЖАЈ

ПРВА БРАЗДА	5
ГЛАВА ШЕЋЕРА	15
ЗЛОСЛУТНИ БРОЈ	63
РАСПИС	85
ШИЛО ЗА ОГЊИЛО	109
СВИРАЧ	127
РЕДАК ЗВЕР	159
ВУЈИНА ПРОСИДБА	177
РОГА	191
ПОСЛЕ ДЕВЕДЕСЕТ ГОДИНА	221
НИ ОКО ШТА	267
СИГУРНА ВЕЋИНА (САН ЈЕДНОГ МИНИСТРА).....	287

Библиотека *Класици за децу и младе*

Милован Глишић
ПРВА БРАЗДА
И ОДАБРАНЕ ПРИПОВЕТКЕ

Издавач:
Pi-press, Пирот

За издавача:
Драгана Пејић-Ранђеловић

Уредник:
Соња Жикић

Лектура и коректура:
Јована Митић

Дизајн корица:
Владимир Манчић

Техничка припрема:
Соња Жикић

Штампа:
Pi-press, Пирот

Тираж: 1000

ISBN 978-86-6023-455-3

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-32

ГЛИШИЋ, Милован, 1847-1908

Прва бразда и друге приповетке / Милован Глишић.
- Пирот : Pi-press, 2021 (Пирот : Pi-press). - 296 стр. ; 21
см. - (Едиција Класици за децу и младе)

Тираж 1.000. - Тумачења: стр. 243-[252].

ISBN 978-86-6023-455-3

COBISS.SR-ID 44751881